

„Önmagában álló kategória”

Menahem Pressler a Vladimir Horowitz, Alfred Brendel, Van Cliburn, Cziffra György, Szvjatoszlav Richter nevével fémjelzett generáció zongorista-óriásainak egyike. Magdeburgban született, 1923-ban, nemzetközi karrierje 1946-ban, a San Franciscó-i, Nemzetközi Debussy Zongoraverseny megnyerésével indult. Ezt követte a sikeres amerikai debütálás a Philadelphiai Szimfonikusokkal. Néhány évnyi szőlista-diadalmenet után 1955-ben alapította meg a Beaux Arts Trio elnevezésű hegedű-cselló-zongora triót, s a társulat rövid idő alatt a világ legelismertebb kamaragyüttesévé vált. „A Beaux Arts Trio önmagában álló kategória” – írta róla a New York Times, a Washington Post szerint pedig „az alapítása óta eltelt több mint 50 év alatt a Beaux Arts Trio az egész világon a zongoratrió műfajának arany-etalonja lett.” Az együttes 2008-ban búcsúzott a koncertpódiumtól. Pressler azóta mint szőlista, s mint a leghíresebb vonósnyegyes kamarapartnerre koncertezik tovább. Az utóbbi időben többek között a Berliini Filharmonikusok, az Orchestre de Paris és a Concertgebouw Zenekarral lépett fel.

venceiket szeretik. Nem szabad megkérdeznük: „Mit tehet ez a darab értem?”, hanem azt a kérdést kell feltenniük, hogy: „Én mit tehetek a darabért?” A versenyeken ezeket a

kvalitásokat keresem egy ifjú zongoristában. Néha megtalálom őket, mint ahogy felfedeztem Daniil Trifonov-ot, aki egy olyan fiatalember, akiben megtalálhatók a külön-

böző tulajdonságok, amelyekből egy nagyszerű zongorista igazán nagyszerűvé válik.

I Ennyi koncert után mi jelenti esténként az újabb és újabb kibívást? Minek köszönhető az a jellegzetes hang, amely az Ön muzsikálásának a sajátja?

– Megtanultam, hogy nem harcolok egy hangszerrel, hanem együtt élek vele. Egy zongora nem egy Stradivari, a művész befolyásolhatja a hangzást. Hallom magamban a hangot, s megpróbálom eljárszani. Remélhetőleg sikeresen... Keresem az inspirációt. Nem tudom, hogy ez pontosan micsoda. De megérezem, megérezzük, ha annyira közel érezzük magunkat a zeneszerzőhöz, hogy szinte mi magunk is megírhattuk volna a darabot. Csak remélni tudom, hogy ez továbbra is sikerül!

R. Zs.

A Pearle társelnöke: Kovács Géza

A nemzetközi előadóművészeti munkáltatók legjelentősebb európai szervezete, ismert nemzetközi rövidítéssel: Pearle legutóbbi ülésén, Helsinkiben Rolf Bolwint, a Német Zenekari és Színházi Egyesület ügyvezetőjét választotta meg elnökévé, a társ-, illetve alelnöki tisztre pedig Kovács Gézát, a Nemzeti Filharmonikus Zenekar, Énekkar és Kottatár főigazgatóját, a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége elnökét kérték fel.

„Először 1996-ban, londoni konferencián találkoztam közelebről a Pearle tevékenységével. Azonnal láttam, hogy ez Magyarország és a mi szövetségünk számára milyen fontos szervezet. Az elmúlt két évtizedben a Pearle valóban az Európai Unió egyik legeredményesebb szakmai lobbiszervezete lett, mely nélkül semmilyen, az előadóművészetet érintő EU-szintű jogszabály, direktíva nem szülehet meg – hangsúlyozza Kovács Géza. 2002 óta szívós munkával sikerült elérnünk, hogy a nagy iparágakhoz hasonlóan – mint a szállítmá-

nyozás vagy fémipar, amelyek több 10 milliós embert foglalkoztatnak – nos, velük párhuzamosan, a létszámában jóval kisebb 'iparág', az előadóművészet is megalakíthatta az ún. „társadalmi párbeszéd munkabizottságot.”

A társadalmi párbeszéd munkabizottság működésének lényege, hogy az érintett nemzetközi és EU-s szakszervezetek, az EU Bizottsága és a Pearle ül egy asztalnál, hogy valamely aktuális kérdésben egyeztessenek, illetve az uniós szintű jogszabályok előkészítésében részt vegyen.

„Úgy vélem, megválasztásom rendkívüli jelentőségű lehetőség és rendkívüli feladat” – teszi hozzá a főigazgató. 2002-ben a birminghami konferencián választották be először a Pearle Végrehajtó Bizottságába, amely a szervezet legfelsőbb döntéshozó testülete. Itt szívtam magamba a legizgalmasabb információkat, ismertem meg és hoztam haza a legújabb működési gyakorlatokat a Magyar Szimfonikus Zenekarok Szövetsége számára. Eddig háromszor tudtam Magyarországra csábítani Pearle-konferenciát, és természetesen a mi érdekeinket

szem előtt tartva végeztem a munkámat a Végrehajtó Bizottságban.”

A rendkívüli tisztújítással kapcsolatban Kovács Géza felidézi: „Idén tavasszal rendkívüli helyzet állt elő, Catherine Baumann a Francia Zenekari és Zenés Színházi Szövetség igazgatója, aki 2011-ben a Művészetek Palotájában elnökölte az akkor éppen aktuális Pearl konferenciát, családi okokból lemondott. Nem titok: a férje visszautasíthatatlan állásajánlatot kapott, az Egyesült Államokba költöztek, ahol Catherine is új, rangos feladathoz jutott.”

Márciusban ezért Rolf Bolwint és Kovács Gézát kérte fel a végrehajtó bizottság, hogy 2016-ig, a rendes tisztújításig társelnökökként lássák el a feladatot. Egyedül egyikük sem tudta vállalni a funkciót, hiszen nem készültek fel a váratlan szituációra. „Számomra nagy megtiszteltetés a tapasztalt Rolf Bolwinnal dolgozni, egy évtizeddel korábban ő ugyanis volt már a szervezet elnöke. Egyikünk sem kapaszkodott e tisztségért, mert bár a konferencia nagyon meleg hangon üdvözölte ezt a megoldást, a 'dicsőség' hamar elmúlik, a feladatok azonban jó esetben maradnak, de inkább soka-

sodnak. Mondanom sem kell, hogy most, amikor az EU-választások ugyan lezajlottak, de a különféle testületek felépítésében még nincs minden mérkőzés teljesen lejátszva, nekünk nem mindegy, hogy kik lesznek a partnereink az EU szintű szabályozásban és jogalkotásban. Eljárunk bizonyos helyzetekben az unión kívüli országokban is. Az unión belül pedig még mindig borzalmas elvonások sújtják a déli országokat a kulturális szférában, de a Magyarországgal belépett Romániában és Bulgáriában is számítanak a Pearle segítségére – látható, hogy nem lesznek könnyű mérkőzéseink, sok energiára lesz szükségünk.”

Legközelebb a társadalmi párbeszéd munkabizottság adott volna munkát Kovács Gézának, akit azonban abban az időben a Nemzeti Filharmonikusok szülői fellépése foglalta el a Suwon Fesztiválon. Az alkalom ünnepi: a dél-koreai és magyar diplomáciai kapcsolatok felvételének 25. évfordulója. Majd Japán várta az együtttest, Kocsis Zoltán és Kobayashi Ken-Ichiro vezényletével.

Ahogy az Európai Parlamentben, a hazai külkapcsolati struktúrában bekövetkező

várható változások kívánnak majd Kovács Gézától számos egyeztetést. A Pearle szerte Európában elismert, abszolút civil szervezet, az angol kifejezéssel: non-government organization. „A legfrissebb felmérések azt igazolják, hogy ahol kevésbé nyirbálták meg a kulturális támogatásokat, azokban az országokban sokkal jobb az emberek társadalmi közérzete, következőképp az alkotókedve. Furcsa, de valóságos összefüggés: a francia a skandináv, a dán, a német közfinanszírozási gyakorlatban kisebb volt a csökkentés, mint például Portugáliában, ott a depresszió magas mértéke épp ezt a viszonyt tükrözi. Mi, akik ebben a szakmában dolgozunk, jól tudjuk, hogy hatásos gyógyszer, méghozzá káros mellékhatások nélküli gyógyszert, kapaszkodót adunk az embereknek. Ezért igyekszünk elfogadtatni a döntéshozókkal, hogy a nagy egészhez képest oly kevés az, amiből megélünk, de ha abból is elvesznek, akkor tényleg az marad, hogy bezárják a színházakat, hangversenytermetet. Ha ez bekövetkezne, amit nem hiszek, az lenne az európai kontinens vége. Kultúra nélkül nincs Európa.”

Albert Mária

Vámhatósági túlkapasások az amerikai turnéra érkező zenészekkel és zenekarokkal szemben

A veszélyeztetett vadon élő állat- és növényfajok nemzetközi kereskedelméről szóló washingtoni egyezmény (CITES) értelmében tilos bizonyos anyagokat az Egyesült Államokba bevinni, illetve onnan kivinni. Az érintett anyagok között van az elefántcsont, az ábráscetfog, a teknőspáncél, valamint különböző trópusi fajták.

A vendégszereplésre érkező zenekarok esetében ezidáig nem vették különösen komolyan a szabályozást. Idén április 1-jétől azonban megszigorodott az ellenőrzés, és a vámhatóság úgynevezett CITES igazolásokat kér a hangszerek anyagának eredetére vonatkozóan, amely igazolja, hogy a hangszer 2014. február 25. előtt vásárolták, illetve az érintett anyag a kereskedelmi tilalom életbe lépése előtt lett a hangszerbe beépítve, vagy regisztrált meglévő állományból származik. Ezek hiányában a zenekarok számíthatnak rá, hogy lefoglalják értékes vonóikat és hangszereiket. Nehézséget okoz továbbá, hogy a CITES rendelkezéseinek hangszerekre vonatkozó alkalmazása az Európai Unión belül még nem honosodott meg, és a végre-

hajtására vonatkozó rendelkezések csak ez év végére várhatók.

Az eddig kellemetlen helyzetbe került és majdnem fellépéseik lemondására kényszerült zenekarok között vannak többek között a Bajor Rádió Szimfonikus Zenekara és a Müncheneri Filharmonikusok mellett a Budapesti Fesztiválzenekar is, amely hét vonót nem vihetett be az Egyesült Államok területére, mert az amerikai vámhatóság arra gyanakodott, hogy azok elefántcsontot tartalmaznak. A zenekar által bemutatott igazolásokat a hatóság nem fogadta el, hanem CITES igazolás hiányában a kirótt büntetés megfizetését követően a vonókat visszaküldte Magyarországra. Az érintett hét vonós az Avery Fisher Hallban megtartott koncerten kölcsön vonókkal volt kénytelen játszani. Az említett Német Filharmonikusok esetében pedig csak a Carnegie Hall és a német nagykövetség intenzív közbenjárására sikerült elérni, hogy hangszereiket visszakapják, és a hangversenyt ne kelljen lemondani. A Bajor Rádió Szimfonikus Zenekarának egy ábráscetfogot tartalmazó cellovonóját foglalták le, öt hegedűvonót azonban sikerült még a

beutazás előtt, korábbi fellépésük helyszínéről hazaszállíttatniuk Németországba. Még tavaly karácsony előtt történt, hogy az amerikai vámhatóság a marokkói születésű, világhírű furulyaművész Boujemaa Razgui 13 darab rendkívül értékes, ritka és nehezen beszerezhető nádfajtából készült hangszerét – a művész távollétében és tudta nélkül – illegális mezőgazdasági termékeknek minősítette, és megsemmisítette a Kennedy repülőtéren. Boujemaa Razgui elmondása szerint a furulyákat már szárított nádból készítik, a hatósági szóvivő ezzel szemben azt állította, hogy friss zöld bambuszt találtak a művész poggyászában.

A megszigorított intézkedések indokai között szerepel többek között, hogy a hatóságok az illegális elefántcsont-kereskedelmet teszik felelőssé évi több mint 35 ezer afrikai elefánt (napi 96 állat) elpusztulásáért, míg a nádfurulyák megsemmisítését a növényi kórokozók bevitelének megakadályozásával indokolták.

Forrás:

Kleine Zeitung, wqxr, NY Daily News